

Välkommen till
Nyhetsbrev nr 6-2018
från Kalle Eriksson och Bjäreförlaget.

*Året om finns den där. Vyn mot Kullaberg.
Den utgör en del av livskvaliteten.*

Med havet ständigt för ögonen

har bjäreborna levt i alla tider - dvs så länge det funnits människor på vår halvö. Redan våra många fornminnen påminner oss om detta. Dessutom: De många vittnesbörden från olika tidsperioder vittnar om samma sak.

Detta med den ständiga kontakten med havet är ett ämne, som jag ofta återkommit till i såväl mina böcker som i Nyhetsbrev. Om detta med havets betydelse för bjäreborna fick jag anledning att djuploda under arbetet med min senaste bok....

...NÄRA HAVET trivs jag bäst.

Havet har under århundradena betytt överlevnadsmöjligheter för människorna på denna halvö med det till vissa delar karga odlingslandskapet. Samtidigt gav sjöfarten en kunskap om världen "där ute". Om det där som finns bortom horisonten. Den obrutna horisonten, skapad av havets möte med himlen, blev en lockelse. Samtidigt:

"Där horisonten upptogs av det mäktiga Kullaberg, kom vyn med denna praktfulla fond att ge mig en känsla av trygghet och igenkänning", skrev en bjärebo för ganska länge sedan.

En väldig läktare

Hallandsås, som ju bygger upp vår halvö, utgör en väldig läktare. Tack vare den har vi – var vi än befinner oss på halvön – en fin vy ut över havet. Att många värderar dessa vyer, kan vi se i de många annonserna om hus till salu. Finns utsikt mot havet är det ett säljargument som framhålls särskilt mycket.

Att detta med att uppskatta utsikt inte är något som gäller enbart nutidens bjärebor har vi i den lokala litteraturen – och i naturen – många bevis för.

”En sista blick ut över havet”

För inte så länge sedan fick jag ett rörande exempel på, hur mycket vyn över havet betyder för bjärebon. Berättelsen handlar om en äldre man som känner, att slutet närmar sig. Hans närmaste anhöriga är samlade runt honom. De undrar om han har någon särskild önskan.

Hans svar:

Hjälp mig ut i trädgården så att jag en sista gång kan få se havet.

Så skedde. Den gamle fick sin sista önskan uppfylld.

Kort tid därefter dog han.

Inte unikt

Den gamle mannens önskan att få se havet var inte unikt. I floden av skriftliga dokument - dagböcker bl.a. – hittar jag flera exempel, som berättar om bjäreborns "beroende" av vyn mot havet.

Alla dessa små berättelser blir pusselbitar, som - när de sammanfogas - blir en tydlig bild av hur bjärebon är djupt präglad dessa vyer.

Jag behöver inte leta i litteraturen

för att få exempel. Jag kan ta en titt på mig själv.

Jag är uppvuxen i byn Glimminge, dvs på den sida av halvön som vetter mot Skälderviken och Kullaberg. Under alla mina barna- och ungdomsår har jag dagligen – året om - blivit "matad" med vyn mot Kullaberg. Att jag blev djupt präglad har jag förstätt nu – många, många år senare.

Jag kan ju fortfarande från olika platser på vår stora Bjäre-läktare njuta av magnifika utsikter. Norrut över Laholmsbukten och där bortom det flacka halländska landskapet. Västerut mot Hallands Väderö. Osv.

Ändå är det min barndoms vy med Kullaberg, som jag sätter främst.

Det finns fler som blivit präglade.

Jag har, som nämnts, under arbetet med mina böcker fått många exempel på hur starkt bjärebör upplever dessa vyer.

Ett exempel:

När jag för en tid sedan intervjuade en ledare för ett av Bjäres största företag, kom vi in på detta ämne. Det var företagsledaren själv som tog upp ämnet:

*När man efter en affärsresa ute i världen återvänder – närmast med bil från flygplatsen i Köpenhamn – och kommer upp på höjderna i Bjäre och blickar ut över havet i väster och med Kullaberg som fond, då känner man djupt inom sig att **nu är man hemma**.*

De sista orden i meningen betonades med eftertryck.

..så han ej sällan fartyg med svällande segel ute vid horisonten”

Orden har jag hämtat från Emil Södermans bok ”Bjärehalvön i forna tider”.

Boken är utgiven redan 1938. Författaren är präglad av sin barndoms litterära stil. Tonarten i den hade länge präglats av giganter som Esaias Tegner, Erik Gustaf Geijer och de övriga i den genren. Tonen är storvulen och högtidlig. Emil Söderman faller då och då in i den.

Bakom allt detta kan vi spåra vad Söderman vill betona - bjäreböns känsla för – och beroende av – havet.

Söderman om ”bjäreynghlingen”:

Under dessa ynglingår såg han ej sällan från Skäldervikens strand fartyg efter fartyg med vita, svällande segel där ute vid horisonten styra kurs mot avlägsna farvatten. Men därifrån, som ock från höjderna vid Hov, syntes mången gång under stilla vackra sommardagar samt under motvind även en skog av master avteckna sig mot horisonten i väster i en sjunkande kvällssols ljus. Fartygen hade vid dylika tillfällen kastat ankar för inväntande av frisk och förlig vind för fortsatt resa till fjärran länders kuster....

.....och äventyr över livet ombord. Det vilade ovisshet och oberäknelighet över seglingen med tid efter annan mötande vind eller strömsättning, storm eller stiltje och andra oförutsedda faktorer....

..... Framåt vårsidan, då saven började sjuda i ett nyvaknande vårliv, greps den unge bjäreböns ofta av en oemotståndlig längtan att där ute på de stora haven.....”

Så långt Emil Söderman.

Även Patrik Haller,

bördig från byn Hallavara längst ute på bjärehalvön, anslog gärna toner av sjöfart i sitt skrivande. Bl.a. skildrade han ingående byggandet av fartyg på Ingelstorps strand. Patrik hade nära till källorna. Hans föräldrar hade själva deltagit i arbetet med båtbyggeriet, och hade förstås haft mycket att berätta.

Birgit besjög vyn mot havet.

Under mina många år i arbetet med att arrangera Birgit Nilsson-konserter i bl.a. V. Karups kyrka, hade jag många överläggningar med Birgit. Det var mycket som skulle planeras inför nästa konsert. Vi hann då och då ändå med att prata om annat. Bl.a. det som vi ägde gemensamt. Bjäres skönhet.

Jag noterade, att vi hade samma syn på vad som är allra bäst med bjärehalvön: det öppna landskapet och utsikterna mot havet.

Birgit kunde bli lyrisk när hon betonade, vilken gåva det är för oss bjärebör att få leva mitt i all denna storslagenhet och skönhet.

Som barn och ung var Birgit ofta ute med sin cykel på bjärevägarna. Hon njöt av att ha ”mycket luft” runt omkring sig.

Birgit beskrev i lyriska ordalag de fina vyerna från Svenstads by, dvs hennes hemby.

”*Man kan mot norr se ut över Laholmsbukten och nästan halva Halland*”.

Ville Birgit få möjlighet att se extra mycket av Halland, gick hon upp på toppen av backen i Svenstad. Därifrån är det utsikt åt alla håll. Mot Laholmsbukten och Halland i norr. Mot Båstad i öster. Mot Väderön i väster.

Platsen uppskattades av bjärebör redan under forntiden. Här anlade man den domarring, som nu utgör ett viktigt fornminne.

Birgit berättade, att hon som barn och som ung ofta gick upp till domarringen. Där kunde hon njuta av de vida vyerna åt alla håll.

Redan bronsålderns bjärebör

hade sinne för det öppna och majestätiska landskapet. Deras mäktiga gravhögar anlades oftast på höjder, varifrån man hade vidsträckt utsikt. Det fanns ett motiv till valet av plats. Gravhögen var en markering av stammens revir. En signal till andra stammar: ”Här bor vi”. Eller: ”Detta är vårt---”. Eller kanske: ”Kom inte hit för då...” eller något i den stilen.

Och visst hittade bronsålderns bjärebör flera platser där gravhögen syntes långt. Dagshög och Salomonhög för att bara nämna ett par exempel.

Åter till mötena med Birgit Nilsson.

Nu - långt senare - har jag insett, att vi under dessa samtal ofta halkade iväg bort från ”dagordningen” och började prata om bygdens skönhet och storslagenhet. Vi lät nog som en sorts turism-ambassadörer för Bjäre.

Jag noterade att vi var totalt samstämmiga om vad som är allra bäst med Bjäre.

Birgit älskade att cykla.

Det lyser igenom i flera av hennes små uppsatser, som jag med stort intresse läste inför mitt arbete med boken **Birgit i Bjäre**. Allra tydligast kommer det fram, när hon skriver om en cykeltur, som hon gör till byn Mäsinge. Där skall hon ta en titt den alldeles nya cykel, som hennes far, Nils, hade beställt hos ”smeden i Mäsinge”

”Jag var alldeles yr av glädje. Finns det något härligare än att vara ute och cykla en härlig vårdag som denna- Snart susade jag genom W.Karups by. Sedan saktade jag farten lite, ty här var så vackert....”

Cykeln, som Birgit nu skulle få se,

kan vi f.ö. fortfarande betrakta i Birgit Nilsson Museum. Den står lutad mot husknuten och utgör ett litet blickfång redan vid entrén till museet.

Tidens tand har tårt på cykeln. Ändå (eller tack vare det...) är den ett fint inslag i bilden av Birgit som barn och som ung hemma i Svenstad.

(Bör kanske tillägga, att jag bara har tagit för givet att denna rostiga cykel är den, som Birgit skrivit om i sina uppsatser)

Min boklåda

Boktitel	Ord.pris.	Rea-på-rea-pris
Så blev Båstad tennis	225	60
Bilder av ett sekel i Bjäre	Slutsåld	*
Vår bjärehistoria i bild	350	70
Bjärebör berättar om Bjäre	Slutsåld	*
Strövtåg i Bjäres historia	330	70
På räls över Hallandsås under 130 år	Slutsåld	*
NÄRA HAVET trivs jag bäst	350	Ny

- Enstaka ex. kan ev. finnas hos säljställen.

Min språklåda

Hämtar den här gången material från skyltarnas underbara värld:

- *Ingen parkering förbjuden
- * Jämna pengar underlättar växlingen.
- * Posten hämtas då och då. Ibland något senare.
- * Morgondagen inställd på grund av bristande intresse.
- * Ät fisk – bli frisk. Affären stängd på grund av sjukdom.
- * Vi utför rost och plåtskador billigt.
- * Frigående ägg.

Håll med om att skyltar kan bjuda på mycken munterhet.

Har du några roliga skyltar på lager får du förstås gärna dela med dig.

Bjäre – som jag ser det

har jag satt som rubrik på mitt senaste föreläsningssämne med tillhörande bildspel.

Med orden ..” som jag ser det ” vill jag betona, att detta är min helt personliga – och därmed subjektiva – bild av Bjäre, som jag vill förmedla.

Föreläsningen/bildspelet är en hyllning till Bjäre. inte bara det som jag ser i landskapet och naturen. Till min bild hör också bl.a. den rika historia som landskapet på vår halvö kan visa upp.

Ytterligare inspiration

till att skapa detta bildspel fick jag av den omfattande skrift som Båstads kommun utgav för några år sedan och som lyfte fram värdet av landskapets minnen från olika historiska och förhistoriska epoker. I nämnda skrift fann jag – med råge - att jag inte var ensam i mitt sätt att tänka. Här hade nu de stora auktoriteterna formulerat sådant, som jag själv hade funderat över, men som genom denna skrift hade fått en helt annan tyngd än vad jag skulle kunna ge.

Några exempel i det kommunal programmet får illustrera:

- *Kombinationen av fornlämningar och rullstensåsar i ett öppet kulturlandskap har få motsvarigheter i landet.*
- *Bjärehalvön utgör ett unikt område när det gäller det förhistoriska landskapet. Inte i någon annan del av landet, eller Nordeuropa, är bevarandegraden av fornlämningar från bronsåldern så hög.*
- *Kombinationen av monumentala gravhögar, skålgropar, fossila åkrar är mycket anmärkningsvärd. Tillsammans ger dessa lämningar en förståelse för skilda delar av livet under bronsåldern.*
- *Här finns ett av Skånes och Skandinaviens rikaste exempel på fossila odlingsterrasser. Här finns ett idag förvunnet historiskt kulturlandskap med åkrar och fornlämningar.*

Till min bild av Bjäre

fogar jag i bildspelet även mina möten med bjärebor. Möten, som skett under olika skeden av mitt liv: Under arbetet inom skolans värld. Inom idrottens och kulturens värld. I den kommunala verksamheten mm.

Fotona är många:

Klasskort från skolans värld. Lagbilder i fotboll. Kulturarrangemang. Folkbildning. Hembygdsvård. Tennishistoria.....

Sammantaget blir det därmed många bjärebor, som passerar revy. Våldigt många t.o.m. Sannolikt kommer många i publiken, att känna igen någon nära bekant – Eller varför inte: sig själva....

Premiären

för detta nya bildspel äger rum på ”hemmaplan”, dvs i den föreläsningssamfundning som jag är medlem i – Torekovs Föreläsningssamfundning.

Tid: söndagen den 18 mars kl 18.30. Plats: Hovs församlingsshem.

Avslutningsvis

Den vanliga uppmaningen: Känner du någon som du tror vill få min Nyhetsbrev – tipsa gärna.

Som vanligt kan jag nämna, att även detta Nyhetsbrev har ett antal nya mottagare. Ovanligt många t.o.m.

Tidigare Nyhetsbrev kan du kolla på min hemsida. **www.Bjareforlaget.com**. Sök under rubriken ” Som jag ser det”.

Kalle

Kalle Eriksson
Bjäreförlaget
Hallavaravägen 102
269 91 Båstad
kalle@bjarenet.com

Tel. 0431-365332